1874

ՄԵԾ ՏԱՍՆԱՄՅԱԿԸ

ՆԿԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՔԱՆԴԱԿԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԻ ԿԵՆՏ. ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ, ՄՈՍԿՎԱ, 1927

1003
11930

21 OCT 2010

ՄԵԾ ՏԱՍՆԱՄՅԱԿԸ

ՆԿԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՔԱՆԴԱԿԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

26 ՎԵՐԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ, ՄՈՍԿՎԱ, 1927

27.03.2014

1874

Главлит № 82447. Книжная Фабрика Центрального Издательства Народов Союза ССР. Москва, Шлюзовая наб., 6. Заказ № 56. Тираж 1500 экз..

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԸ դարձել է ուշիմ և խորը ուսումնասիրության առարկա՝ համաշխարհային մասշտաբով։ Հոկտեմբերը մանրազնին ուսումնասիրում են թե՛ բուրժուական էկոնոմիստը և թե մարքսիստը։ Միայն էկոնոմիստը, հեղափոխականն ու հոգեբանը չեն, որ հետախուզության առատ նյութ են գտնում հոկտեմբերյան մեծագույն դեպքերի մեջ։ Լրիվ չէր լինի մեծ օրերի ուսումնասիրությունը, եթե այդ հերոսական պայքարն ու հաղթանակը և դրանց արդյունք սոցիալիստական շինարարությունը չպատկերացվեր նաև արվեստի զանազան ճյուղերի կողմից։ Ցեվ մեր հեղափոխությունը անդրադարձել է նաև նկարչության ու քանդակագործության մեջ։

Այս հրատարակության նպատակն է—լայն մասսաներին ծանոթացնել նման մի շարք գործերի հետ։

Մեր ալբոմը բացվելով Հոկտեմբերյան Հեղափոխության կազմակերպողի և առաջնորդի պատկերով, հաջորդաբար ցույց է տալիս մեծ տասնամյակի էջերը։

2—5 նկարները ցույց են տալիս համաշխարհային պատմության մեջ յեզակի՝ հոկտեմբերյան օրերն, սկսած այն մոմենտից, յերբ բանվորներն առաջին անգամ զենքի դիմեցին, յերբ ըմբոստացած պրոլետարիատը փողոց դուրս յեկավ դրոշակներով, վորոնց վրա առաջին անգամն եր վոր գրված եր՝ «Իշխանությունը խորհուրդներին» լոզունգը։ Այստեղ մենք տեսնում ենք հոկտեմբերյան հերոսական կռիվները, պրոլետարական հեղափոխության անձնազոհ մարտիկների տիպեր, Ձմեռային Պալատի (ուր ամրացել եր բուրժուական Ժամանակավոր Կառավարությունը) գրավումը հեղափոխական ջոկատների կողմից, պաշարումը և գրավումը Կրեմլի, վորի պատերի յետևում թաքնվել եր հակահեղափոխական Մոսկվան։

6—10 նկարները հավերժացնում են մեր Կարմիր-Բանակի կատարած գործերը. ձգվում է մի դժվարին, բայց փառավոր ուղի—քաղաքացիական պատերազմի սկզբից մինչև կատարյալ հաղթանակը՝ սպիտակ գեներալների և նրանց մոլորված բանդաների վրա։

11—12 յերեսներում ավերակների տակից մեր առաջ է յելնում լայնատարած ԽՍՀՄ, նոր կյանքի՛ յեն կոչվում՝ ցարիզմի կողմից հալածված ու ճնշված, բուրժուազիայի կողմից կեղեքված ժողովուրդներ։ Ահա հանդիսավոր բացումը Ջրանցքի, վոր պիտի վոռոգե Դաղստանի ջրազուրկ տափաստանները։ Ահա վերածնվող, նոր գույներով փայլող Հայաստանը, վոր այնքա՜ն յերկար ժամանակ սարկացած՝ հյուծվում եր ցարերի, սուլթանների և դաշնակների ճիրաններում։ Ահա և Ալտայան յուրտը, ուր դարեր շարունակ հնչել են կռապաշտ շամանների ագետ քարոզները,—այսօր մարդիկ մեծագույն ուշադրությամբ զեկուցում են լսում ՊԱՁԸ-Ավիաքիմի մասին։ Ահա և հին Ռուսաստանի բազարների գարշահոտության մեջ պրպտացող հրեյաներն այսօր քրտնում են ԽՍՀՄ ազատ դաշտերում։

«Այն օրերին» նկարը մի սքանչելի փորձ է՝ պատմելու այն անսահման վշտի մասին, այն սարսափելի կսկիծի մասին, վոր պատեց միլիոնավոր բանվորներին ու գյուղացիներին՝ իրենց ուսուցչի և առաջնորդի մահվան ու թաղման օրերին (23)։ Վերջապես—«Փոխարինողները» քանդակը (24), վոր ներկայացնում է միշտ պատրաստ պիոներին ու կոմյերիտականին, և «ԽՍՀ Միության պահապան» (25) կարմիրբանակայինը, վոր հրացանը ձեռքին՝ պահպանում է իր հեղափոխական հայրենիքը։ Այդ նկարով փակվում է ալբոմը Մեծ Տասնամյակի, վորը Խորհրդային Միության բոլոր թշնամիների համար հանդիսանում է մի ահեղ սպառնալիք։

ՑԱՆԿ

1. ՄԵՆԴԵԼԵՅԵՎԻՉ—«Լենին»։
2. ԿԻՍԵԼԻՍ—«Հոկտեմբերին»։
3. ՖՐԵՆՑ—«Զմեռային Պալատի գրավումը»։
4. ԿԱՐՊՈՎ—«Բանվորները զինվում են»։
5. ԼԻՍՍՆԵՐ—«Կրեմլի գրավումը»։
6. ՖԻԴՄԱՆ—«Հոկտեմբերյան կռիվները»։
7. ԿԱՐՊՈՎ—«Պարտիզաններ»։
8. ԲՐՈԴՍԿԻՅ—«26-ի գնդակահարումը»։
9. ՇՉԵՐԲԱԿՈՎ—«Գերեզմաններ՝ Պերեկոպի մոտ»։
10. ՅՈՒՈՆ—«Կարմիր բանակի զորահանդեսը»։
11. ՎԼԱԴԻՄԻՐՍԿԻՅ—«Կարմիր կնունք»։
12. ՄԻՏՏԵՅԼՄԱՆ—«Վոլխովստրոյ»։

[redacted]

14. ԿՈՏՈՎ—«Զեկուցումն ՊԱՉԸ-Ավիաքիմի մասին, Ալտայի յուրտում»։
15. ԼԵԽՏ—«Բաշկիրուհի կոմյերիտական»։
16. ՍԱՐՅԱՆ—«Նոր Հայաստանում»։
17. ԲՈԳՈՐՈԴՍԿԻՅ—«Չուվաշ պիոներներ»։
18. ՎԼԱԴԻՄԻՐՍԿԻՅ—«Բելոռուս պիոներներ»։
19. ՄՈԴՈՐՈՎ—«Սամոյեդական գործկոմ»։
20. ԿԱՑՄԱՆ—«Չքավորների կոմիտեյի» նախագահը (Ուկրայինայում)։
21. ՐԻԲԱԿ—«Հրեյա կոլոնիստի բակը, Ղրիմում»։
22. ԿՈՏՈՎ—«Թյուրքմեն հեղափոխական»։
23. ՅՈՒՈՆ—«Այն օրերին» (Լենինի թաղման օրերին, «Միությունների Տանը»)։
24. ՍՏՐԱԺ—«Փոխարինողները»։
25. ՇՈՒԽՄԻՆ—«ԽՍՀ Միության պահապանը»։

Вся Власть

4

5

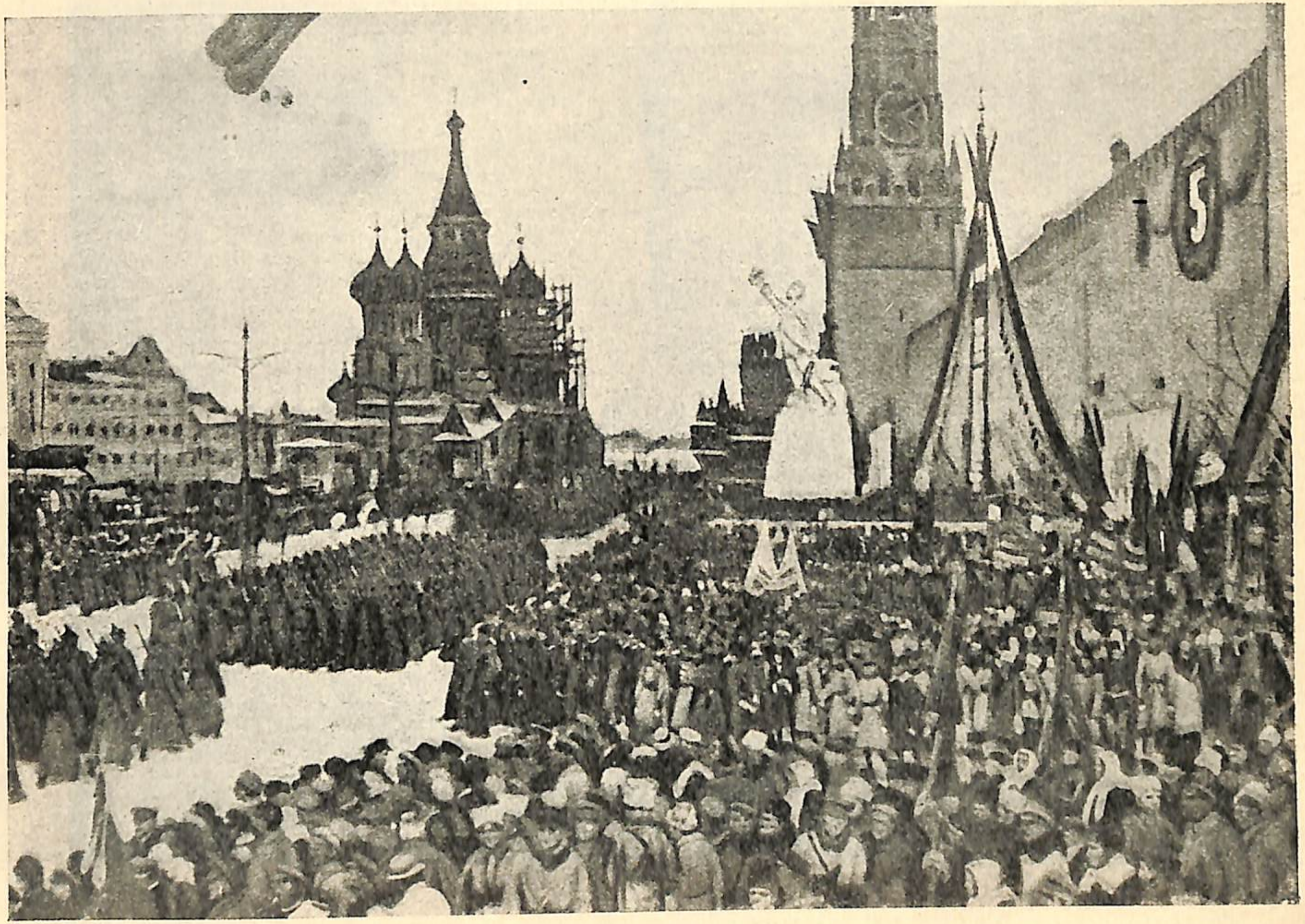

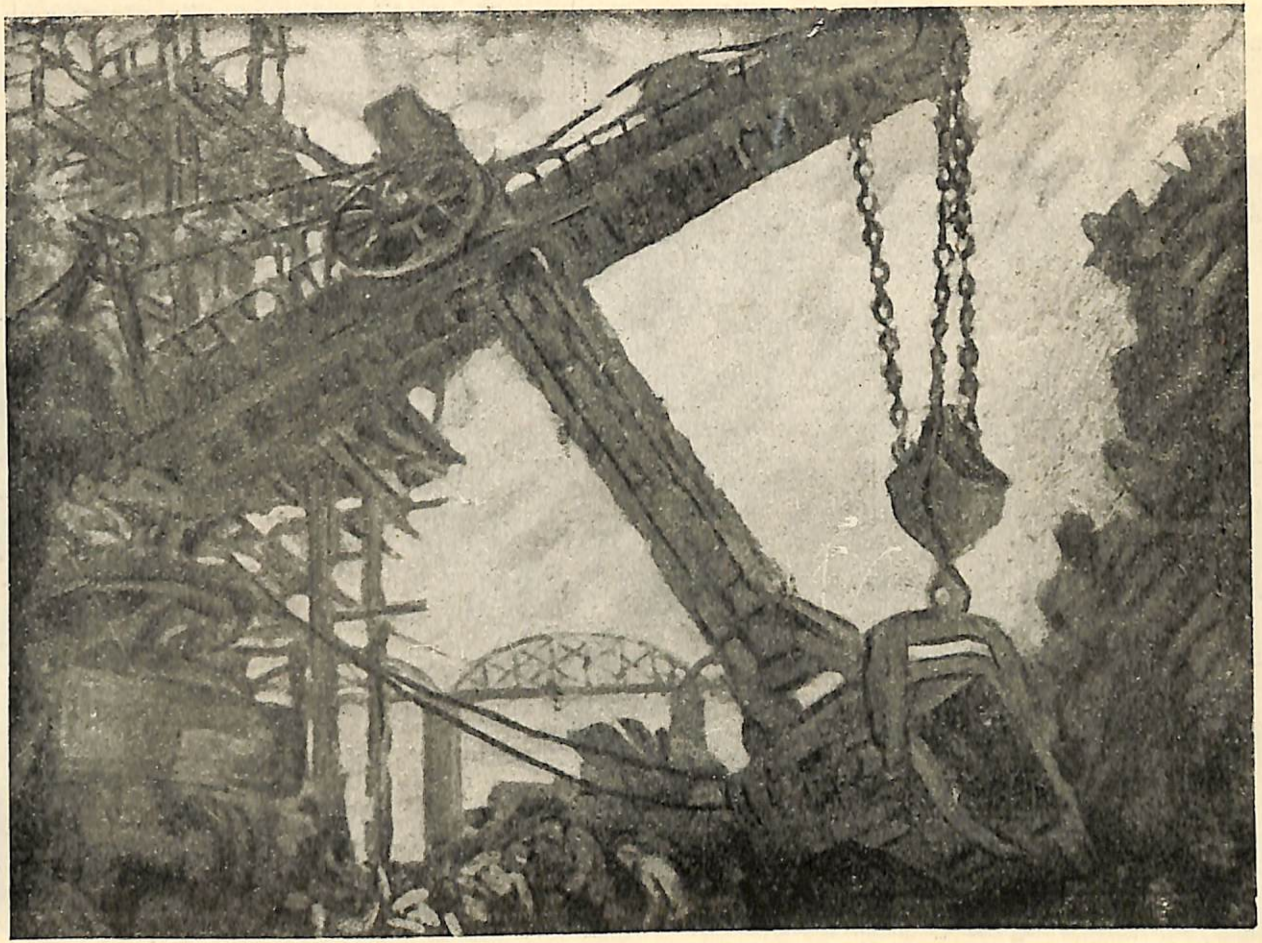

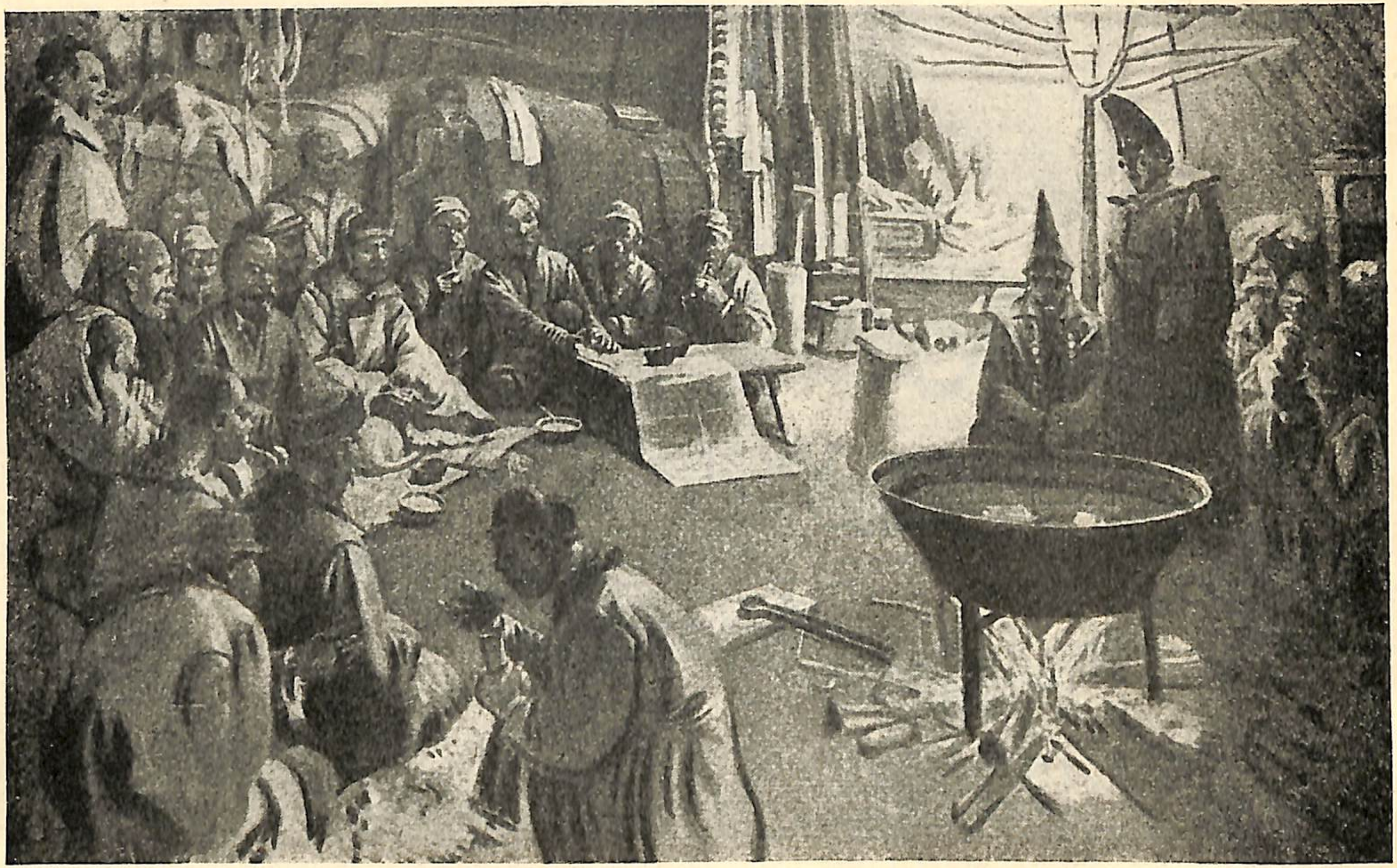

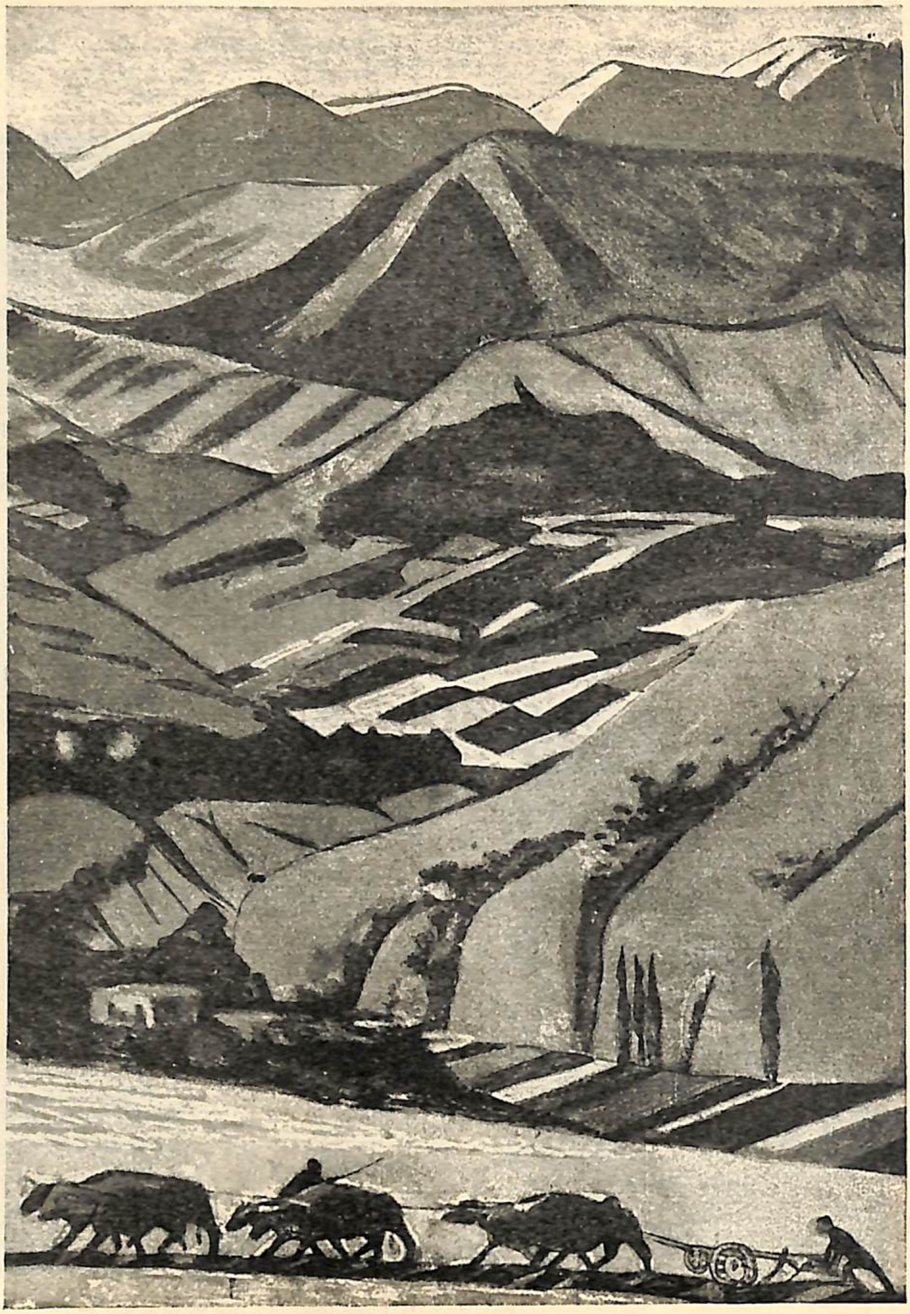

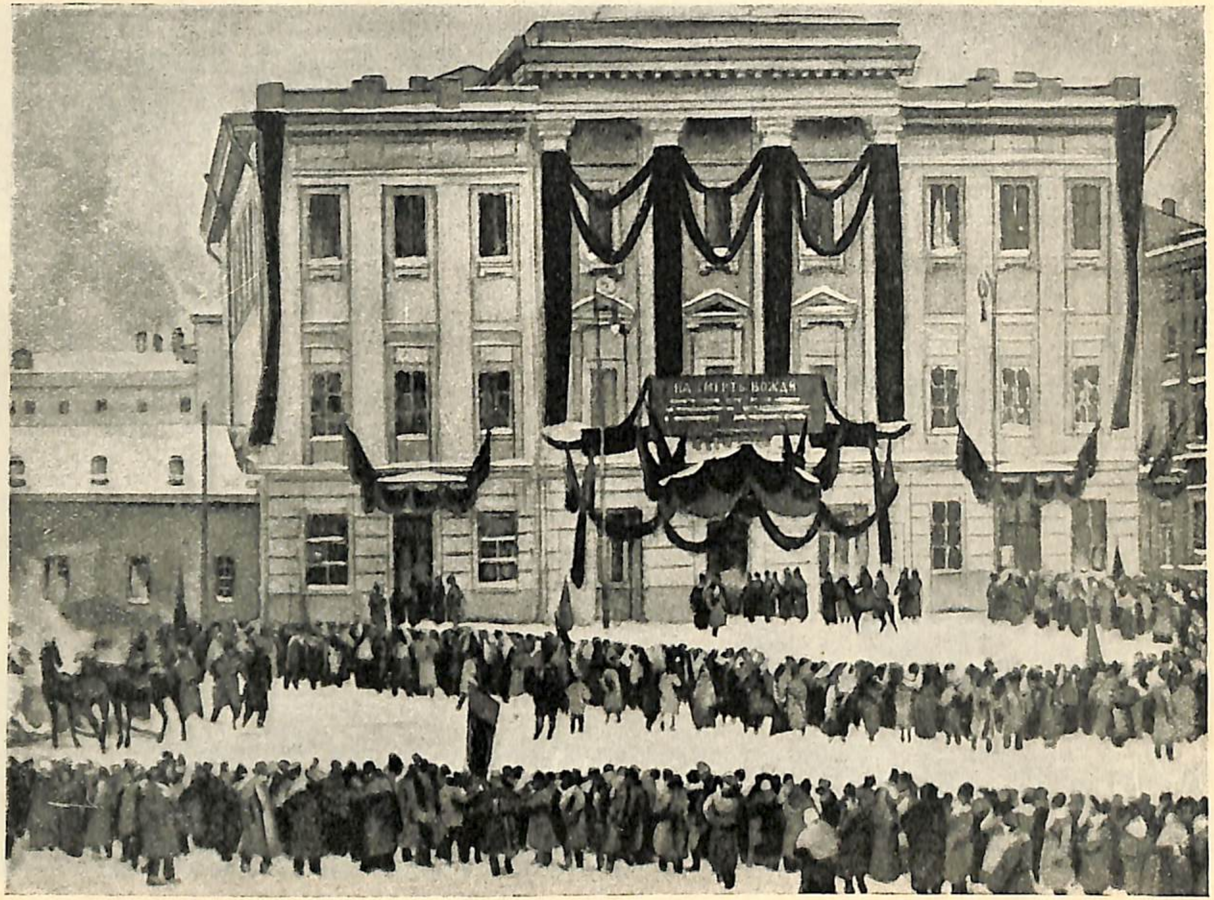

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0300051

50 կոպ.

ВЕЛИКОЕ ДЕСЯТИЛЕТИЕ
В ЖИВОПИСИ И СКУЛЬПТУРЕ

НА АРМЯНСКОМ ЯЗЫКЕ

ЦЕНТРИЗДАТ — МОСКВА
НИКОЛЬСКАЯ, 10